

Rerum Naturalium Fragmenta No. 2

Jaskó Géza: Hizlaló takarmányok 3

Budapest
1897

Hizlaló takarmányok.

Jaskó Géza

I.

340. sz. kérdés. Rendelkezésemre áll jó minőségű réti széna, szárított csalamádé, zsombolyázott csalamádé, tavaszi, őszi szalma, polyva, répaszelet, takarmányrépa, árpa és kukoricza, valamennyiből bőséges mennyiségben. Bekötni szándékozom 4 db öreg jármosökröt, 6 db fiatal jármosökröt, 8–14 db 5–6 éves ökörtinót, mind simmenthali jellegű nyugati marhát. Tisztelettel kérdem, hogyan, minő időszakokra, minő etetéssel osszam be a fennebbi takarmányneműeket és szükséges-e a fentiekén kívül még valamely takarmányfélét vásárolnom, esetleg a fennebbiekből elhagyható-e valamelyik? *Kapuvár. B. G.*

(Felelet a 340. számú kérdésre.)

A mennyiben a kérdésben foglalt takarmányok a nagy szénhidrát és szárazanyagtartalom mellett aránylag kevés fehérjét és zsírt tartalmaznak, az alábbi takarmány keverék-összeállításba buzakorpát és repcze-pogácsát vettem fel, a melyek nélkül jelen esetben a szabványoknak megfelelő hizlaló-takarmány össze nem állítható.

A hizlalás három időszakra osztható. Ezek mindegyike aszerint, hogy az állatok milyen kondiczióban vannak s a felvett takarmányt mennyire képesek értékesíteni, 6-7 hétig tart.

Az első időszakra a következő takarmánykeveréket ajánlhatom: 1000 kg. élősúlyra veendő takarmány-répa 60 kg., jó minőségű réti széna 6 kg., zsombolyázott csalamádé 4 kg., buzaszalma és polyva (3+2) 5 kg., durva buzakorpa 6 kg., repczepogácsa 2 ½ kg., kukoricza 2 kg.

Ezen keverék tartalmaz 26.510 száraz-anyagot, 2.462 fehérjét, 15.028 szénhidrátot, 0.604 zsirt. Az arány 1 :6.7, a rendesnél valamivel nyíltabb ugyan, de minthogy különböző korú hízókról van szó, ez a hizlalás menetére csak előnyös lehet.

A második időszakban: takarmányrépa 60 kg., jóminőségű rétiszéna 4 kg., zsombolyázott csalamádé 4 kg., buzaszalma és polyva (2+2) 4 kg., buzakorpa 4 kg., repcze-pogácsa 4½ kg., kukoricza 4 kg. Tartalmaz 25.59 szárazanyagot, 2.820 fehérjét, 13.66 szénhidrátot és 0.788 zsirt.

Ez összeállításban a zsír mennyisége a tápanyagszabványokban előírtánál valamivel több ugyan, azonban ennek megfelelően a szénhidrátok mennyisége kevesebb s az arány a megfelelő 1 : 5.5.

A harmadik időszakban: takarmány-répa 60 kg., jóminőségű réti széna 8 kg., zsombolyázott csalamádé 4 kg., buzaszalma és polyva (3+2) 5 kg., buzakorpa 5 kg., repczepogácsa 3 kg., kukoricza 5 kg. Tartalmaz 26.07 sz. anyag, 2.603 fehérjét, 14.320 szénhidrátot és 0.742 zsirt. Arány 1 : 6.2.

A mi már most a takarmány elkészítését illeti, a takarmány-répát felszeletelni, a csalamádét és szalmát felszecskázni, a kukoriczát és pogácsát pedig megdarálni, illetőleg megőrölni kell. Azután a takar-mány-kamrában rétegesen kell a már elkészített anyagokat felhalmozni; nevezetesen a felszecskázott szalma és csalamádé fölé ugyancsak réte-genként répát, majd korpát és repcze-pogácsát, illetve kukoriczadarát, majd ismét szecskát kell tenni s végül etetés, illetőleg az istállóba szállítás előtt össze kell keverni.

Lehet azonban éppen úgy, mint a szálas takarmányt (szénát) a tulajdonképpen u. n. erőtakarmányokat nevezetesen a repczepogácsát és kukoricadarát egy kissé megnedvesített szecskával külön is adni. Mindenegybes darab után naponként még 40—50 cg. só is kell számítani s ez is ráhinthető a keverékre.

II.

338. sz. kérdés. 30 darab kizsarolt igás ökröt szándékozom deczemb. 1-én hizlalási célból beállítani, melyeknek átlag súlya 5 métermázsa; a hizlalási időtartam 5 hónap volna, rendelkezésemre áll: ca 2000 q. burg. répa, tengeri dara a mennyi szükséges, de 5—6 kgnál feljebb nem mehetek. I. oszt. réti széna, I. oszt. lóhere, II. oszt. réti széna, quantum satis jó, minőségű buzapolyva; Kérem tisztelettel mikép kell az adagolást fenti készletből beosztanom, hogy 5 hónap alatt a kellő eredményt elérhessem? *Badljevina. W. G.*

(Felelet a 338. sz. kérdésre.)

Minthogy a kérdésben közölt takarmányok egyike sem tartalmaz a szén-hydrát és szárazanyag mellett elegendő fehérjét és zsírt, szükséges a helyes táparány elérése céljából a különben is könnyen beszerezhető nagy fehérje és zsírtartalommal bíró repczepogácsát is felvenni. Eképen összeállítva a keveréket, 1000 kg élősúlyra a takarmányozás első idejében (5-6 hét) a következő lesz az adag:

Takarmányrépa (burg.) 60 kg, buza-polyva 6 kg, tengeri 4 kg, II. oszt. réti széna 5 kg, lóhere (I. oszt. virágjában kaszált) 6 kg, repczepogácsa 3 kg.

Ezen összeállítás tartalmaz 26.856 száraz anyagot, 2.452 fehérjét, 14,812 szénhydrátot és 0.576 zsírt. Az arány 1 : 6.6.

A második időszakban, amely szintén 5-6 hétig tart, a táparány szűkebbé tétele végett a jobb minőségű s fehérjében és zsírban dúsabb I. oszt. réti szénát kell etetni s a II. osztályú réti széna etetését a III. időszakban a hizlalás harmadik szakában kell ismét folytatni.

A második időszakban 1000 kg élő-súlyra nyújtandó: Takarmányrépa 50 kg, buzapolyva 5 kg, tengeri 5½ kg, I. oszt. réti széna 5 kg, lóhere virágjában kaszált 5 kg, repcze-pogácsa 4½ kg.

Tartalmaz 26.542 száraz anyagot, 2.886 fehérjét, 14.479 szénhidrátot és 0.778 zsirt. A táparány 1 : 5.6.

A harmadik időszakban adagolandó: Takarmányrépa 60 kg, buzapolyva 4 kg, tengeri 2 kg, II. oszt. réti széna 5 kg, ló-here széna 6 kg, repczepogácsa 4½ kg.

A benne foglalt tápanyagok érték-számai : 25.619 sz. anyag, 2.550 fehérje, 13.920 szénhidrát és 0.646 zsir. A táparány 1 : 6.1.

A takarmány elkészítésénél a répát felszeletelve, a tengerit darálva, a repcze-pogácsát megőrölve kell az állatoknak nyújtani, kevés megnedvesített polyvával vagy felszecskázott lóhereszénával. Szükséges azonban még körülbelül 40-50 kg sót is darabonként számításba venni s minden etetés előtt a takarmánykeverékre ráhinteni.

(Köztelek, vol.9, 1896, no.94, p.1677).

III.

1. sz. kérdés. 30 darab pihent jármos ökröt szándékozom meghizlalni és miután a helyes táparány összeállítását nem ismerem, miként mily időközben és mily adagokban adjam a következő rendelkezésemre álló ta-karmányt ökreimnek ? Középmínőségű virágjában kaszált vöröshereszéna, közép-minőségű zabszalma esetleg szecska, zabtörek illetve polyva, tengeridara, tökmag-olajpogácsavagy napraforgópogácsa és takarmányrépa? Hizlalási időszakra 120 napot veszek. *Széplak. R. O.*

(Felelet az 1. sz. kérdésre.)

A hizlalás három időszakra van felosztva; ezen időszakok mindegyike 5-6 hétre terjed, a szerint, hogy a felhizlalandó állatok milyen kondiczióban vannak s milyen fokra hizlalandók. Összesen tehát 105-126 napig tart a hizlalás. A közölt takarmányneműek a következőképpen etetendőek:

Az I. időszakban 1000 kg. élősúlyra takarmányrépa 60 kg, zabszalma 6 kg. zabpolyva 4 kg., tengeridara 4 kg., napraforgópogácsa 3 kg., középmínőségű, virágjában használt vörös hereszéna 2 kg. Az első időszakban olyan terimésőbb takarmány nyújtandó, a melyben a táplálóanyagok egymáshoz aránya nyíltabb legyen; az 1 : 6.5-höz a legmegfelelőbb. A fenti takarmánykeverékben az arány ilyen, a közép számitásban 28.708 szárazanyagot, 2.426 fehérjét, 14.009 szénhidrátot és 0.718 zsirt tartalmaz.

A második időszakban 1000 kg. élősúlyra takarmányrépa 50 kg., zabszalma 5 kg, zabpolyva 4 kg., tengeridara 2 kg., napraforgópogácsa 5 kg., középmínőségű, virágjában kaszált vörös hereszéna 6 kg. Ezen takarmánykeverékben 29.222 szárazanyag, 3.006 fehérje, 14.011 szénhidrát és 0.928 zsir foglaltatik. A táparány szűkebb, mint az első időszakban 1 : 5.4.

A III. időszakban 1000 kg. élősúlyra takarmányrépa 60 kg., zabszalma 5 kg., zab-polyva 4 kg., tengeridara 2 kg., napraforgó-pogácsa 4 kg., vöröshere széna 4 kg. Ezen takarmánykeverék 27.814 száraz anyagot, 2.628 fehérjét, 14.0 szénhidrátot és 0.784 zsírt tartalmaz. Arány 1 : 6.0.

A tökmagolajpogácsa etetése teljesen mellőzhető, a mennyiben egy más olajpogácsa-féle, a mely fehérjében és zsírban épp oly dús, áll a rendelkezésünkre. Czélyszerű azonban naponta 30-50 gr. sót is számításba venni darabonként; a só a takarmány között belekeverve vagy reá hintve adható. A takarmányrépát lehetőleg apróra szeletelve kell etetni a felszecskaázott szalma és polyva-félével s jól össze kell keverni a megőrölt olajpogácsa- és darával. A széna szálasan etetendő.

IV.

2. sz. kérdés. Miként volnának az alább felsorolt takarmányok 1000 kg. élő-súlyra s öreg jármos ökröknek legczélyszerűbben adagolhatók. Rendelkezéseimre áll: Olajpogácsa, here vagy bükkönyszéna, kukoriczadara, buzaszalma és törek. Szt.-Pál. H. G.

(Felelet a 2. sz. kérdésre.)

A kérdésben nincsen ugyan világosan kifejezve, hogy a közölt takarmányneműekkel hizlalás vagy csak húsban tartó takarmányozás czéloztatik-e, azonban tekintve, hogy öreg jármosökrökről van szó, hizlaló takarmánykeveréket állítottam össze 1000 kg. élősúlyra. E szerint a hizlalás első időszakában etetendő :

I. időszak. Buzaszalma 10 kg., polyva 14 kg., kukoriczadara 2 kg., repczepogácsa 5 kg., középminőségű virágjában kaszált hereszéna 9 kg. Középszámításban tartalmaz 34.185

szárazanyagot, 2.456 fehérjét, 13.964 szénhidrátot és 0.694 zsírt 1 : 6.3 arány mellett.

II. időszakban; buzaszalma 10 kg., törek 12 kg., kukoriczadara 6 kg., repcze-pogácsa 8 kg., közép min. hereszéna 2 kg. Ezen összeállítás 32.745 száraz anyagot, 2.941 fehérjét, 13.758 szénhidrátot és 1.017 zsírt tartalmaz. Az arány 1:5.5.

III. időszakban; buzaszalma 5 kg., törek 16 kg., kukoriczadara 7 ½ kg., repczepogácsa 6 kg., közép minőségű hereszéna 6 kg. Ezen takarmányban 33.005 szárazanyag, 2.740 fehérje, 14.013 szénhidrát és 0.886 zsír foglaltatik. Arány 1:5.9.

Minthogy a kérdésben határozottan nincs megmondva, hogy milyen olajpogácsa van készletben, a repczeolajpogácsát vettem fel számadásaimban, a mely tudtommal egyike a legelterjedtebb olajpogácsaféléknek. A fent közölt összeállítások mindegyikében feltűnően sok a szárazanyag, azonban egyedül ezen takarmányneműek felhasználásával más összeállítás nem volt készíthető. Ha valamely vizenyősebb gyök-növény pl. burgonya vagy répaféle is rendelkezésre állana, úgy a szárazanyag tartalmát is csökkenteni lehetne. Ez azonban a hizlalás menetére nincsen káros befolyással s csak a takarmány *teriméjét* növeli némileg.

V.

3. sz. kérdés. Rendelkezésemre áll kellő mennyiségű takarmányrépa, közép jó vörös here, árpadara, búzadara, tengeridara, szárított czukorrépaszelet, jóminőségű t. árpa-szalma és polyvafélék. Tisztelettel kérdem, hogy hizóókröknek 1000 kg. élősúlyra, idő-szakonkint (értve három szakot), melyik volna a leghelyesebb adagolás. *Kevermes. Sz. A.*

(Felelet a 3. sz. kérdésre.)

Rendelkezésünkre áll a jelen esetben takarmányrépa, hereszéna, szárított cukorrépaszelet, árpa-szalma és polyva-félék mellett még több daraféle is.

Ezen takarmányok mindegyike nem szükséges, amennyiben a darafélék közül egy, maximum kétféle mindig elég annál is inkább, mert pl. a buza és árpadara majd nem teljesen egyenlő arányban tartalmazza a tápanyagokat, azonban a kukoriczadara, mivel több zsírt tartalmaz, mint a búzadara némelykor czélszerűen etethető még a búza-dara mellett is.

Ugy a darafélék, mint a fent felsorolt takarmányneműek igen sok szénhydrátot és száraz anyagot tartalmaznak ugy annyira, hogy velük még az I. és II. időszakban is nehéz volt, egy helyes táp-arányu takarmánykeveréket összeállítani, míg a II. időszakban amidőn a fehérjék és szén-hydrátok közötti arálynak oly szűknek kell lenni, mint 1 : 5.5-hez, valamely fehérjében dus takarmány felhasználása nélkül az lehetetlen lett volna.

Eszerint az első időszakban 1000 kgr. élő súlyra számítva etetendő : takarmány-répa 40 kg. szárított cukorrépaszelet 1 kg., buzapolyva 2 k., búzadara 6 kg., tengeri-dara 4 kg., vörös hereszéna (középmínőségű) 14 kg. Középszámításban 27.649 száraz anyagot, 2.605 fehérjét, 16.203 szénhyrátot és 0.522 zsírt, tartalmaz ezen összeállítás 1 : 6.7 arány mellett.

A második időszakban etetendő; takarmányrépa 40 kg., szárított cukorrépaszelet 10 kg., árpaszalma 3 kg., buzapolyva 2 kg., kukoriczadara 2 kg., vöröshere széna 2 kg., repcze-

pogácsa 5 kg. Ezen takarmánykeverék 25.947 száraz anyagot, 2.935 fehérjét, 14.394 szénhidrátot és 0.905 zsírt tartalmaz. A megfelelő helyes táparányt csakis úgy lehetett elérni, ha egy olaj pogácsafélét is etetünk. A táparány 1 : 5.6.

A harmadik időszakban etetendő : takarmányrépa 30 kg., buzapolyva 2 kg., búza-dara 7 kg., kukoriczadara ½ kg., vörös here-széna 19 kg. Tartalmaz 25.574 száraz anyagot, 2.682 fehérjét, 15.831 szénhidrátot és 0.411 zsírt. A táparány 1 : 6.2.

A takarmány elkészítésénél ügyelni kell, hogy a répa lehetőleg apróra szeletelve és az olajpogácsa kellőleg megőrölve nyújtassék az állatoknak, hogy az emésztés tökéletes legyen. A sószükséglet 30-60 gr. naponként és darabonként.

(Köztelek, vol.7, no.2, 1897, p.23.)

VI.

19. sz. kérdés. Január hó elején akarok bekötni 10 drb mustaökröt 5 havi hizásra és 12 drb (átlag 280 kg. súlyban) tinót 3 óra, miután jó kondícióban vannak. Rendelkezésemre áll: 750 mm. áztatott répaszelet savanyítva, 60 mm. jó minőségű réti széna, 40 mm. kukorica, 10 mm. lóbab, 20 mm. tökmagpogácsa, szalma és polyva elegendő. Mi és mennyi adandó naponta 1000 kg. élősúlyra ? *Dabsony. S.*

(Felelet a 19. sz. kérdésre.)

A rendelkezésre álló takarmányok mindegyikét fel lehet használni hizlálásra.

Még pedig a hizlálás első időszakában etetendő 1000 kg élősúlyra: áztatott répaszelet sava-nyitva 50 kg, kukorica 3 kg, tökmagpogácsa 2 kg, lóbabó 2 kg, jóminőségű II. oszt. réti széna 5 kg és buzaszalma felszecskázva 15, kg. Középertéket

véve fel, tartalmaz 31.078 száraz anyagot, 2.552 fehérjét, 14.683 szénhidrátot és 0.588 zsírt, 1 : 6.3 arány mellett.

A második időszakban: áztatott répaszelet savanyítva 50 kg, buzaszalma 15 kg, buza-polyva 2 kg, tökmagpogácsa 3 kg, lóbabó 23/4 kg, kukorica 5 kg, jóminőségű réti széna 5 kg. Ezen takarmánykeverékben 3.285 száraz anyag, 3.033 fehérje, 14.696 szénhidrát és 0.847 zsír foglaltik. Táparány 1 : 5.4.

A harmadik időszakban; áztatott répa-szelet savanyítva 50 kg, buzaszalma 10 kg, buzapolyva 6 kg, tökmagpogácsa 2 kg, lóbabó 3 kg, kukorica 5 kg, jóminőségű II. oszt. réti széna 5 kg. Tartalmaz 30.174 szárazanyagot, 2.714 fehérjét; 14.467 szénhidrátot és 0.652 zsírt.

Ezen takarmánykeverék nemcsak az ökrök, hanem a növendék tinók hizlalására is felhasználható. Azonban amíg az ökrök felhizlalásához öt hónap elegendő idő, a tinók felhizlalásához a kérdésben közölt három hónapot keveslem, ha még olyan jó kondiczióban vannak is; célszerű volna tehát legalább tizenöt hétre meghosszabbítani. Minthogy azonban a kérdésben jelzett mennyiségű lóbabó, tökmagpogácsa, és kukorica a hizlalás befejeztéig elegendő nem lesz, szükséges mintegy 15-20 mm. kukoriczát, 25-28 mm. lóbabot és 10-12 mm. tökmagpogácsát pótlólag beszerezni.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.4, p.56-57)

VII.

187. sz. kérdés. 8—10 éves, közepes erőben lévő magyar jármosökröket szándékozom 4 óra terjedő hizlalásra, április 1-én leköttni. Rendelkezésemre áll: az első és második időszakra, 1000 kg. élősúlyra számítva, naponta 40 kg. takarmány-répa; továbbá az egész hizlalási időre

elegendő jó minőségű vörös here-széna, II. oszt réti-széna, tavaszi árpaszalma, herepolyva, tengeri dara, árpadara, buzakorpa és olajpogácsa, mely utóbbi felerészbén tökmagból, felerészben pedig repczéből állítottatott elő.

1000 kg. élősúlyra milyen arányban keverjem a felsorolt takarmányokat, tekintettel arra, hogy takarmányrépát csak az első és második időszakban (80 napon át) etethetek? továbbá mennyi darált sót nyújtsak naponta a hízóknak? és milyen időben eszközöljem az itatást? *Arad. L.S.*

(Felelet a 187. sz. kérdésre)

A közölt takarmányneműekkel a következőképpen takarmányozzon:

Az I. időszakban 1000 kg. élősúlyra etetendő takarmányrépa 40 kg., árpaszalma 5 kg., herepolyva 2 kg., tengeridara 2 kg., árpadara 1 $\frac{3}{4}$ kg., buzakorpa 4 kg., tökmagpogácsa kg., repczepogácsa 1 kg., II. oszt. rétiszéna 5 kg., vörös hereszéna 5 kg. Ezen takarmánykeverék 27.037 szárazanyagot, 2.508 fehérjét, 14.820 szénhidrátot és 0.537 zsírt tartalmaz 1 : 6.4 arány mellett. Tápanyagszükséglet 27.0 száraz-anyag, 2.500 fehérje, 15.0 szénhidrátot és 0.500 zsír. Arány 1 : 6.5.

A II. időszakban 1000 kg. élősúlyra: takarmányrépa 40 kg., árpaszalma 2 kg., here-polyva 2 kg., tengeridara 3Va kg., árpadara 2 kg., buzakorpa 3 kg., tökmagpogácsa 1 kg., repczepogácsa 2 kg., II. oszt. rétiszéna 5 kg., vörös hereszéna 5 kg. Tartalmaz 26.643 szárazanyagot, 3.033 fehérjét, 14.657 szénhidrátot, és 0.706 zsírt 1 : 5.4 arány mellett. Tápanyagszükséglet 26.000 szárazanyag, 3.000 fehérje, 14.800 szénhidrát és 0.700 zsír. Arány 1 : 5.5.

A III-ik időszakra, amidőn már takarmányrépával nem rendelkezik, egy minden tekintetben megfelelő takarmányösszeállítást a takarmányneműek nagy szárazanyag-tartalma miatt nehéz készíteni, s végeredményében a keverék szárazanyag-tartalma az előírtnál valamivel több. Ez azonban a hizlalás befejezésénél hátránykép nem szerepel.

A III-ik időszakban 1000 kg. élősúlyra etetendő : vörös here-széna 5 kg., II. oszt. réti-széna 5 kg., herepolyva 6 kg., árpaszalma 6 kg., tengeridara 6 kg., árpadara 2 kg., buza-korpa 1 kg., tökmagpogácsa 1 kg., repczepogácsa 1 kg. Ezen takarmányösszeállításban 28.153 szárazanyag, 2.701 fehérje, 14.074 szén-hydrát és 0.697 zsír foglaltatik 1 : 5.0 arány mellett. Tápanyagszükséglet 25.000 száraz-anyag, 2.700 fehérje, 14.800 szénhydrát és 0.600 zsír. Arány 1 : 6.

A darált só napi adagja az első és harmadik időszakban 40-50 gr., a második időszakban, minthogy ekkor a takarmányneműek gyors és teljes kihasználására törekszünk s e célból az állatok étvágyát tőlünk telhetőleg fokozzuk, mint maximális adag 55—60 gr. só adandó fejenként. Legcélszerűbb a darafélék között keverten adni.

Itatni minden etetés alkalmával szükséges; a tapasztalat azonban azt bizonyította, hogy sem az etetés előtt, sem közvetlenül az etetés után nem jó, ha itatjuk az állatokat. Ha a víz etetés után mindjárt a gyomorba kerül, nagyon, sok takarmányt kihasználatlanul magával ragad gyors áramlásával, míg ha etetés előtt jut a szervezetbe, gyorsan lehűti a tápcsatornát s az emésztő nedveket higitja. Ajánlatos azonban etetés végével körülbelül ½-1 óra múlva itatni, vagy pedig közvetlenül a

szálas takarmányfélék egy részének feletetése után úgy, hogy aztán még szálastakarmányt kapjanak a hizók.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.27, p.475)

VIII.

513. sz. kérdés. Kérek helyes takarmány-összeállítást mustraökreim felhizlalására. Rendelkezésemre áll: Répa, bükköny- és tengeridara, buza és zabszalma, buza és zabpolyva, buzakorpa és rétiszéna. *Hodony. K. M.*

(Felelet az 513. sz. kérdésre)

A hizlalás három időszakában a közölt takarmányneműeket a következőképpen adagolja:

I. időszak naponta háromszori etetés és 1000 kg. élősúlyra :

Takarmányrépa 60 kg., tengeridara 2 kg., bükkönyszéna 10 kg., durva minőségű buza-korpa 6 kg., rétiszéna 5 kg. Ezen összeállítás-ban 26.725 szárazanyag, 2.510 fehérje, 15.722 szénhidrát és 0.476 zsír foglaltatik 1 : 6.7 arány mellett.

II. időszak:

Takarmányrépa 30 kg., tengeridara 2 kg., bükkönyszéna 20 kg., durva minőségű buza-korpa 8 kg. Ezen takarmánykeverékben 28.896 szárazanyag, 3.006 fehérje, 15.372 szénhidrát és 0.594 zsír foglaltatik. Táparány 1 : 5.6.

III. időszak:

Takarmányrépa 30 kg., tengeridara 4 kg., buzakorpa 5 kg., bükkönyszéna 15 kg., réti-széna 5 kg. Tartalmaz 28.160 szárazanyagot, 2.695 fehérjét, 15.404 szénhidrátot és 0.595 zsírt 1 : 6.2 arány mellett.

A szalma és polyvaféléket mind a három összeállításban teljesen mellőztem. Tettem ezt pedig azért, mert koncentrált összetételű takarmány rendelkezésre nem állván, buzakorpa, tengeridara és a szénafélékből oly nagy mennyiséget kellett számításba venni, hogy elegendő tápanyagot (fehérjét és zsírt) bejuttathassunk a hízó szervezetébe, amely mennyiségben még a tápanyagszabványok által előírt szárazanyag és szénhidrát tartalomnál is jóval több foglaltatván, a szalma és polyvafélék etetése teljesen feleslegessé vált.

De ha a szalma és polyvaféléket is fel akarja etetni a hizlalás folyamán, úgy más takarmányösszeállításra lesz szüksége. Szalmát és polyvát etetve, hogy a kellő táparányt megtarthassuk, kevesebb szénát, tengeridarát és korpát kell számításba venni.

Természetes, hogy ily módon az előírtnál jóval kevesebb tápanyag jut a szervezetbe, ami a hizlalás eredményes voltát is kétségessé teheti, azonban a hizlalótakarmány jelentékenyen olcsóbb lesz.

Éppen azért, minthogy mi egy-két sorból, a takarmányfélék pusztá felsorolásából nem tudhatjuk azt sem, hogy a jelzett takarmányokból 1000 kg. élősúlyra számítva körülbelül mennyi áll rendelkezésre, saját belátásunk szerint a tápanyagszabványok szigorú betartásával készítettük a fentebbi összeállításokat, tekintet nélkül arra, hogy ezen takarmánykeverékek, a gazdaság viszonyaihoz, a takarmány előállítási vagy beszerzési árához, a hízók számához (hány darab?), élősúlya és kondíciójához a kihizott marha értékesítéséhez képest olcsónak vagy drágának fog bizonyulni.

Amennyiben koncentráltabb összetételű takarmányféle, pl. olajpogácsa vagy egyéb gyári hulladék beszerzése a hizlalást megdrágítaná s általában ilyen takarmánynak a beszerzése nehézségekbe ütköznék, ajánlom, hogy a fentebbi összeállítás szerint hizlaljon a szalma- és polyvafélék elhagyásával.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.98, p.1717)

IX.

522. sz. kérdés. Az alantjegyzett takarmányfélékből, melyek kellő mennyiségben állnak rendelkezésemre, 20 drb lecsigázott ökröt akarok hizlalni, kérem a szabványt összeállítani. Takarmányrépa nagy mennyiségben, jó-minőségű zabosbükkenyös széna, kukoricza, árpa és kölesdara, buzapolyva. Tót-Komlós. Gy. T.

(Felelet az 522. sz. kérdésre.)

Kizárólag a rendelkezésre álló takarmány-félékkel az elméleti tápanyagszabványok pontos betartása mellett hizlaló takarmánykeverékeket összeállítani nem lehet. A hizlalás II. időszakában ugyanis szűk táparány és kevés szárazanyag-tartalom mellett sok fehérjét és zsírt kell a hízó szervezetébe bejuttatni, a jelzett takarmányfélék pedig sokkal tágabb táparánnyal bírnak, azaz kevés fehérjét és aránylag sok szénhidrátot tartalmaznak, úgy, hogy kis teriméjű, de amellet tápdus takarmánykeverék készítésére nem alkalmasak.

Még az I. időszakban, amidőn tágabb arány mellett is bejuttathatók a tápanyagok a szervezetbe, megfelelő jó összeállítás készíthető, azonban a hizlalás további folyamán valami koncentráltabb összetételű takarmányra van szükség. Ilyenek a különböző gyári hulladékok, főleg az olajpogácsafélék. Az olajpogácsából 2—4 kg. mennyiséget szoktak 1000 kg. élő-súlyra adagolni s azért ebből sok nem is szükséges.

Mint általánosan ismert olajpogácsának a beszerzését ajánlom, melynek a budapesti terményáru tőzsdén az elmúlt héten 5.40—5.70 körül volt az ára.

Repczepogácsa felhasználásával a hizlalás I. időszakában 1000 kg. élősúlyra és naponta a következő összeállítás szerint etetendő: takarmányrépa 60 kg., buzapolyva 4 kg., kukoriczadara 3 kg., zabos-bükkönyszéna jó minőségű 15 kg., repczepogácsa 2 kg. Ezen takarmánykeverék 27.457 szárazanyagot, 2.486 fehérjét, 14.836 szén-hydrátot és 0.548 zsírt tartalmaz a megfelelő 1 : 6.5 táparány mellett.

A II. időszakban 1000 kg. élősúlyra és naponta : takarmányrépa 60 kg., kukoriczadara 4 kg., zabosbükkönyszéna 15 kg., repczepogácsa 4 kg. Tartalmaz 26.659 szárazanyagot, 3.016 fehérjét, 14.620 szénhydrátot és 0.734 zsirt. Táparány 1 : 5.4.

A hizlalás III. időszakában 1000 kg. élő-súlyra és naponta: takarmány-répa 60 kg., kukoriczadara 5 kg., kölesdara 2 kg., zabosbükkönyszéna jó minőségű 12 kg., repczepogácsa 2-5 kg. Ezen összeállításban 25.429 szárazanyag, 2.670 fehérje, 14.753 szénhydrát és 0.694 zsir foglaltatik 1 : 6.1 arány mellett.

Megjegyzem, hogy a darafélék közül a kukoriczadara tartalmazván aránylag legtöbb fehérjét és zsirt, (árpa és kölesdara egyenlő értékűnek vehető) a hizlalásnál a kukoriczadarának nagyobb jelentősége van s azért a közölt összeállításokban is főleg az szerepelt.

Addig, amíg a repczepogácsa etetését elkezdheti, a rendelkezésre álló takarmányokból az I. időszak tartamára egy

összeállítást készítettem a következőképpen. 1000 kg. élő-súlyra és naponta etetendő: takarmány-répa, 60 kg., kukoriczadara 3 kg., kölesdara 2 kg., jó minőségű zabos-bükköny széna 22 kg. Ezen takarmánykeverékben az előírtnál valamivel több szárazanyag 28.646 foglaltatik, 2.494 fehérje, 15.454 szénhidrát és 0.486 zsír mellett. Táparány 1 : 6.6.

A repczepogácsa durván megdarálva, kissé megnedvesített széna-szecsckával keverten etetendő.

(Köztelek, vol.7, 1897, no.99, p.1735)